

KIDS

CASA

Pedagogisch beleid

Gastouderopvang

Pedagogisch Beleid Gastouderopvang Kidscasa

Inleiding

Gastouderopvang valt onder de wet Kinderopvang en vindt plaats bij de gastouder thuis of in het huis van de vraagouder. Het is een opvangvorm met specifieke kenmerken.

Het is huiselijk, kleinschalig en flexibel en kan overdag, 's avonds, 's nachts in het weekend, maar ook op wisselende dagen en tijden plaatsvinden.

Werkende en/of studerende ouders geven een deel van de verzorging en opvoeding uit handen aan de gastouder. De eindverantwoordelijkheid ligt vanzelfsprekend bij de ouders. Wij streven ernaar de kinderopvang te laten aansluiten bij de opvoeding thuis. Tijdens de opvang draagt de gastouder als medeopvoeder een belangrijk steentje bij. Zij staat iedere dag opnieuw voor de uitdaging om een vertrouwde, uitdagende en een gezellige omgeving voor haar gastkinderen te creëren waarin zij zich veilig voelen, de zelfstandigheid wordt bevorderd en activiteiten aangeboden worden die aansluiten bij de ontwikkeling en interesse van de kinderen. Kortom een omgeving waarin een kind zich kan welbevinden.

Het gastouderbureau geeft de kaders en schept de voorwaarden voor de gastouder zodat de opvang van de kinderen goed verloopt. Dit alles wordt beschreven in het pedagogisch beleid, dat bestaat uit de volgende onderdelen:

- de visie van Kidscasa op de ontwikkeling van kinderen en de rol van de opvoeders (ouders en gastouder) hierbij
- de vertaling hiervan naar de dagelijkse praktijk
- de voorwaarden waaronder de opvang plaats moet vinden.

Algemene uitgangspunten

Doel van Kidscasa Kinderopvang is het zorg dragen voor een zo breed mogelijk aanbod van professionele kinderopvang. Het aanbod is gericht op kinderen van 0 tot 12 jaar (of zolang zij de basisschool bezoeken) en omvat de volgende opvangvormen: kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en gastouderopvang.

- **Verantwoordelijken**
De directeur is eindverantwoordelijk en stelt het beleid officieel vast. De Centrale Ouder Commissie (COC) brengt advies uit over het pedagogisch beleid. In de informatiebrochure worden de belangrijkste punten uit het pedagogisch beleid beschreven.
- **Toepassingsgebied**
Dit pedagogisch beleid is van toepassing op de gastouderopvang van Kidscasa Kinderopvang. Het fungeert tevens als werkplan, het beschrijft de uitgangspunten van gastouderopvang en de uitwerking hiervan op de dagelijkse omgang met de kinderen in de gastgezinnen.
Kort gezegd: wat doen we met de kinderen, hoe doen we dat en waarom doen we dat zo?

Gastouders dienen het pedagogisch beleid te onderschrijven en er naar te handelen. Het wordt besproken en overhandigd tijdens het introductiegesprek. Door het ondertekend retourneren van de overeenkomst tussen het gastouderbureau en de gastouder onderschrijft men dit beleid.

Het pedagogisch beleid geeft ouders inzicht in de wijze waarop er binnen Kidscasa met kinderen wordt omgegaan.

NB. In dit pedagogisch beleid wordt steeds geschreven over ouders, hier kunt u ook lezen ouder(s) en/of verzorger(s). Wanneer er wordt geschreven over zij of haar, kan er ook worden gelezen hij of zijn.

Doelstelling gastouderbureau Kidscasa

Het gastouderbureau van Kidscasa streeft ernaar verantwoorde, veilige en plezierige opvang te bieden voor kinderen van 0 tot en met 12 jaar van werkende en/of studerende ouders.

Kinderopvang is een aanvulling op de opvoeding thuis. De rol van de kinderopvang in de opvoeding is een ondersteunende. Een goed contact tussen ouders en gastouder is van essentieel belang.

De wensen en behoeften van de ouders en het belang en het welbevinden van de kinderen staan centraal. De eindverantwoordelijkheid voor de opvoeding zal altijd bij de ouders blijven liggen.

Onze visie op opvoeding

Onze visie op opvoeding en ontwikkeling vormt de basis van de dagelijkse omgang met de kinderen en wordt gekenmerkt door de volgende aspecten:

- respect, we werken vanuit de basisgedachte dat ieder kind uniek is;
- ieder kind is van nature een sociaal wezen en gericht op het ontdekken van de wereld om zich heen;
- ieder kind heeft behoefte aan veiligheid, structuur, ritme en continuïteit;
- ieder kind is gericht op zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Het gastouderbureau van Kidscasa Kinderopvang geeft de kaders en schept de voorwaarden waardoor de kwaliteit van de opvang door de gastouders gewaarborgd kan worden.

Als basis voor de bedrijfsvoering van het gastouderbureau wordt gebruik gemaakt van de wet- en regelgeving volgens de Wet Kinderopvang en de deskundigheid en jarenlange ervaring van de medewerker van het gastouderbureau.

Het gastouderbureau bemiddelt en begeleidt de opvang en voert daartoe de volgende werkzaamheden uit:

- Werven en selecteren van gastouders, intakegesprekken gastouder
- Afnemen Risico-inventarisatie en introductiegesprek gastouder
- Aanvragen VOG voor gastouder en evt. huisgenoten
- Aanmelden gastouder in Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen
- Intakegesprekken met vraagouder
- Algemene PR en gericht adverteren voor vraag- en gastouder
- Bemiddelingsvoorstel vraag-en gastouder
- Kennismakingsgesprek vraag-en gastouder
- Koppelingsgesprek vraag-en gastouder, incl. verslaglegging
- Eerste evaluatiegesprek vraag-en gastouder na 2 maanden, incl. verslaglegging
- Jaarlijks evaluatiegesprek vraag-en gastouder, incl. verslaglegging
- Jaarlijks huisbezoek aan de gastouder: toetsing van de pedagogische kwaliteit
- Jaarlijkse Risico Inventarisatie veiligheid en gezondheid bij de gastouder
- Evt. tussentijdse huisbezoeken en telefonisch contact
- Her bemiddelen en/of bemiddelen vraagouder met tweede gastouder
- Informeren en adviseren vraag-en gastouder m.b.t. opvoedkundige zaken
- Bemiddeling bij conflicten, evt. met toepassing van de klachtenprocedure of de zorgroute
- Informeren vraagouder m.b.t. regelgeving en belastingen
- Verstrekken kostenoverzichten, overeenkomsten en jaaropgaven
- Factureren vraagouder, uitbetalen gastouder (verplichte kassiersfunctie)
- Organiseren deskundigheidsbevordering gastouders m.b.t. pedagogisch beleid, protocol kindermishandeling en herhaling Eerste Hulp aan Kinderen
- Organiseren werkoverleg voor gastouders
- Begeleiden gastouder naar zelfstandig ondernemerschap
- Organiseren koffieochtenden voor gastouders
- Bieden uitleenservice voor gastouders (o.a. bedjes, boxen, kinderstoelen en bakfiets)
- Informeren vraag-en gastouder middels nieuwsbrief
- Onderhouden externe contacten met bijv. Gemeente, GGD en CJG
- Informeren en ondersteunen Lokale Ouder Commissie (LOC) van het gastouderbureau

Procedures

Informatie en aanmelding

Als ouders bij het gastouderbureau informeren over de mogelijkheden voor gastouderopvang wordt door de bemiddelingsmedewerker informatie verstrekt en op aanvraag een informatiepakket verstuurd. Ouders kunnen hun kind inschrijven door het inschrijfformulier uit het pakket in te vullen en op te sturen naar het gastouderbureau. De bemiddelingsmedewerker neemt contact op met de ouders om een intakedatum te plannen.

Intakegesprek gastouders

Wanneer iemand belangstelling heeft om gastouder te worden wordt meestal eerst telefonisch contact opgenomen met de medewerker van het gastouderbureau. In dit gesprek wordt informatie gegeven over het gastouderschap en indien men dat wenst wordt een informatiepakket van het gastouderbureau toegestuurd. Dit informatiepakket bevat een inschrijfformulier en wanneer dit ingevuld en ondertekend wordt teruggestuurd wordt een afspraak gemaakt voor een intakegesprek. Het intakegesprek is gedeeltelijk gewijd aan het verstrekken van informatie over Kidscasa in het algemeen, de werkwijze van het gastouderbureau in het bijzonder en de procedure tot opname in het Landelijk Register Kinderopvang. Er wordt uitvoerig ingegaan op de motivatie van de betrokken persoon om gastouder te worden, het opvangaanbod, de pedagogische mogelijkheden en een groot aantal praktische vragen met betrekking tot het opvangen van kinderen, dit alles op basis van de selectiecriteria voor gastouders.

Introductiegesprek

Als zowel gastouder als bemiddelingsmedewerker n.a.v. het intakegesprek positief zijn vindt er een introductiegesprek plaats waarin alle formele zaken m.b.t. opname in het LRKP worden afgehandeld. De gastouder ontvangt een map met documenten, waaronder het pedagogisch beleid en de zorgroute. Middels de *Methodiek Risico-inventarisatie Veiligheid & Gezondheid Gastouderopvang* een inventarisatie gemaakt van de woning van de gastouder of, in het geval van thuisopvang van de woning van de ouders. In deze inventarisatie wordt enerzijds op veiligheid gecontroleerd, anderzijds op hygiëne. Na registratie in het LRKP ondertekent de gastouder de *Bemiddelingsovereenkomst tussen gastouderbureau en gastouder*.

Intakegesprek ouders

Tijdens het intakegesprek worden ouders uitgebreid geïnformeerd over de gang van zaken bij het gastouderbureau. Het voornaamste doel van dit gesprek is echter dat de bemiddelingsmedewerker voldoende zicht krijgt op de wensen van de ouders met betrekking tot een gastouder en haar gezin. Waar moet de opvang plaatsvinden, wat vindt de ouder belangrijk, wat moet het gastgezin hun kind bieden, welke pedagogische aanpak spreekt hen aan en heeft de ouder wensen over de gezinssamenstelling en het aantal gastkinderen dat bij de gastouder komt. Ook komen er praktische aspecten zoals aanwezigheid huisdieren, materiële zaken, noodopvang en opvang tijdens schoolvakanties aan bod.

Kennismakingsgesprek

N.a.v. het intakegesprek met de ouders doet de bemiddelingsmedewerker een voorstel voor een kennismaking met een gastouder. Dit gesprek vindt plaats bij de gastouder thuis. De bemiddelingsmedewerker is hierbij aanwezig. Een evt. kennismaking met de gezinsleden van de gastouder wordt geadviseerd en kan op een later tijdstip plaats vinden.

Koppelingsgesprek

Wanneer zowel de ouders als de gastouders n.a.v. het kennismakingsgesprek het gevoel hebben dat 'het klikt' gaat de bemiddelingsmedewerker het gezin koppelen aan de gastouder. De *Overeenkomst van opdracht* wordt met zowel de gastouder als de ouders tijdens het koppelingsgesprek doorgenomen. Gastouder en ouders tekenen, bij goedkeuring, beiden dit contract.

Hierna wordt de *Lijst van praktische afspraken* bij de overeenkomst van opdracht ingevuld.

Hierin worden alle praktisch aspecten van de opvang bij de gastouder genoteerd zoals voeding, slaaptijden, medische bijzonderheden/medicatie, handelwijze in geval van ziekte/nood, gebruik t.v. en multimedia en de materiële voorzieningen. Tot slot worden er afspraken gemaakt met betrekking tot het wennen van het kind bij de gastouder.

Evaluatiegesprek

Tijdens de evaluatiegesprekken worden zowel de pedagogische als de praktische zaken rond de opvang doorgesproken. Het eerste evaluatiegesprek vindt twee maanden na de start van de opvang plaats. Daarna is er jaarlijks een gesprek. De bemiddelingsmedewerker stuurt een gespreksverslag naar ouder en gastouder. Als ouder en gastouder er na een jarenlange verbintenis voor kiezen de evaluatie telefonisch met de bemiddelingsmedewerker af te handelen dan kan dat.

Jaarlijks huisbezoek

Eenmaal per jaar bezoekt de bemiddelingsmedewerker de gastouder om de RIE opnieuw uit te voeren, de pedagogische kwaliteit te toetsen, wensen en verwachtingen van de gastouder en praktische zaken zoals plaatsingsmogelijkheden te bespreken.

Deskundigheidsbevordering

Gedurende het jaar ontvangen de gastouders uitnodigingen voor themabijeenkomsten waarop de gastouders geïnformeerd worden over aan verzorging en opvoeding gerelateerde zaken. Daarnaast worden er koffieochtenden georganiseerd waarop gastouders op informele wijze ervaringen uit kunnen wisselen.

Selectiecriteria gastouders

Verplichte documenten t.b.v. Landelijke Registratie Kinderopvang

- 0 diploma van een opleiding volgens de diplomalijs
- 0 certificaat Eerste Hulp aan Kinderen
- 0 ID
- 0 VOG / VOG volwassen huisgenoten (indien van toepassing)

Aanvullende eisen

- 0 kennis hebben van en handelen naar het pedagogisch beleid, de Risico Inventarisatie veiligheid en gezondheid en het protocol kindermishandeling van Kidscasa Kinderopvang
- 0 bereid tot samenwerking met en accepteren van regels, bijscholing, advies en begeleiding van het gastouderbureau
- 0 een WA-verzekering
- 0 een mede-inzittende verzekering, bij gebruik van auto
- 0 telefonisch bereikbaar zijn tijdens de opvang
- 0 de eigen kinderen van de gastouder staan niet onder toezicht
- 0 de gastouder is niet uit het ouderlijk gezag ontheven of ontzet
- 0 de gastouder is de Nederlandse taal machtig
- 0 een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid
- 0 verantwoordelijkheidsgevoel

Motivatie

- 0 plezier in het omgaan met kinderen
- 0 positieve houding tegenover kinderopvang
- 0 positieve houding van de gezinsleden van de gastouder tegenover de opvang van gastkinderen
- 0 kan continuïteit bieden, kan minimaal 5 uren per week opvang bieden, is beschikbaar gedurende minimaal een half jaar

Pedagogische kwaliteiten en interactievaardigheden

- 0 ervaring met/ kennis van de ontwikkeling van kinderen door eigen-of gastkinderen of opleiding
- 0 aandacht en respect voor de eigenheid van ieder kind
- 0 sensitieve responsiviteit, emotionele steun
- 0 respect voor autonomie
- 0 structureren en grenzen bieden
- 0 praten en uitleggen
- 0 ontwikkelingsstimulering
- 0 begeleiding van interacties tussen kinderen

Eisen aan de locatie

- 0 de locatie voldoet aan de eisen volgens de Risico Inventarisatie veiligheid en gezondheid
- 0 het max. aantal kinderen wordt niet overschreden
- 0 bij opvang van meer dan 4 kinderen is een achterwacht beschikbaar

Houding gastouder t.o.v. de vraagouder

- 0 discreet kunnen omgaan met de privacy van de vraagouders en hun kinderen
- 0 respecteren van andere gewoontes, culturen en opvoedings-ideeën
- 0 bereidheid tot overleg en samenwerking
- 0 bereid en in staat zijn tot het maken en naleven van afspraken
- 0 bereid en in staat zijn problemen bespreekbaar te maken

Maximum aantal kinderen en leeftijdsopbouw

Een gastouder kan kinderen opvangen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar of zolang zij de basisschool bezoeken. De gastouder geeft zelf aan hoeveel kinderen zij kan en wil opvangen.

Het gastouderbureau controleert of er aan de eisen van de Rijksoverheid wordt voldaan. Het aantal kinderen dat tegelijk mag worden opgevangen hangt af van hun leeftijd. De eigen kinderen van de gastouder en evt. vriendjes tot tien jaar tellen mee als zij aanwezig zijn tijdens de opvang.

Het maximum aantal kinderen dat gelijktijdig aanwezig mag zijn:

- zes kinderen in de leeftijd van nul tot dertien jaar, inclusief eigen kinderen tot tien jaar
- vijf kinderen wanneer deze allen jonger zijn dan vier jaar, inclusief eigen kinderen tot vier jaar
- vier kinderen van nul en een jaar oud waarvan maximaal twee van nul jaar, inclusief de eigen kinderen van deze leeftijd.

Daarnaast spelen woonruimte, persoonlijke mogelijkheden, draagkracht en voorkeur van de gastouder mee in de besluitvorming rond het maximum aantal kinderen dat opgevangen kan worden.

Bij gelijktijdige opvang van vier of meer kinderen regelt de gastouder één of meer achterwachten, volwassenen die benaderd kunnen worden in geval van een calamiteit (bijv. acuut doktersbezoek).

Zij nemen de opvang zo nodig over en stellen de ouders hiervan op de hoogte.

De verzorging van gastkinderen

- **Wennen**

Er moet voldoende aandacht en tijd worden genomen voor het wennen van de gastkinderen.

De gastouder moet weten wat belangrijk is voor het kind om zich thuis te voelen. Het is goed om uitgebreid stil te staan bij het slaapritueel, eventueel gebruik van speen en knuffels, eetgewoonten en aanpak van de kinderen. De gastouder geeft eventuele knelpunten aan en komt samen met de ouders tot een oplossing. In de eerste periode zal iedereen aan elkaar moeten wennen. Voor het kind kan het belangrijk zijn de opvangtijd bij de gastouder op te bouwen. Bijvoorbeeld eerst een paar uurtjes samen met de ouder, daarna alleen. Er worden afspraken gemaakt die binnen ieders mogelijkheden passen. Uiteraard is het belangrijk dat ouders te allen tijde bereikbaar zijn voor de gastouder.

- **Brengen en halen**

Het brengen en halen moet in alle rust plaatsvinden. Haast werkt altijd negatief op het welbevinden van het kind en maakt afscheid nemen onnodig moeilijk. Ook is het belangrijk dat de ouder duidelijk tegen het kind zegt dat hij/zij weg gaat, dat het kind gaat spelen bij de gastouder en dat het kind later weer wordt opgehaald. De gastouder geeft op het moment van afscheid nemen aandacht aan het kind door gezamenlijk de ouder uit te zwaaien. Het moment van afscheid moet kort zijn; een kus en dan weggaan. Wanneer een kind huilt dan stelt de gastouder het gerust en gaat vervolgens iets leuks doen met het kind. Een kort afscheidsritueel geeft het kind duidelijkheid en houvast. De ouder mag altijd bellen om te horen hoe het gaat. Bij het ophalen doet de gastouder verslag van de dag. Sommige ouders en gastouders houden een schriftje bij. Dit kan een waardevolle aanvulling zijn. Tijdens de breng- en haalmomenten is de ouder verantwoordelijk voor het kind.

- **Dagindeling**

Een vaste dagindeling geeft een kind houvast en dus een veilig gevoel. Een strak schema is niet nodig, een paar vaste punten op een dag, gebaseerd op dagelijks terugkerende gebeurtenissen, zijn voldoende (eten, slapen, buitenspelen, school). Het is fijn dat activiteiten worden afgewisseld door rustmomenten. Ook moeten kinderen in de gelegenheid worden gesteld om zelfstandig te spelen.

Een gastouder geeft al deze punten voldoende aandacht door:

- het scheppen van een rustige omgeving waaronder een rustige slaapplek
- een box waarin de allerkleinsten ongestoord en veilig kunnen spelen
- een eigen speelhoek voor de oudere kinderen met leeftijdsadequaate speelgoed
- het regelmatig aanbieden van activiteiten zoals voorlezen, knutselen etc.
- het maken van afspraken met de oudere kinderen over het gebruik van multimedia

- Voeding

Gezond eten is belangrijk voor een goede ontwikkeling. De gastouder wordt hierover geïnformeerd via de informatiemap *Richtlijnen Voeding Gastouderopvang*. Eventuele diëten, allergieën en/of verdere wensen van de ouders betreffende voeding, zoals tussendoortjes, snoepen, zoet/hartig beleg zijn besproken tijdens het koppelingsgesprek. In sommige gevallen geven ouders een lunchpakketje mee. De gastouder zorgt dat de voedselbereiding op een hygiënische manier plaatsvindt.

- Veiligheid, hygiëne en ruimte

D.m.v. de jaarlijkse afname van de *Risico-Inventarisatie Veiligheid en Gezondheid (RIE)* wordt de opvanglocatie beoordeeld op veiligheid, hygiëne en ruimte.

Kinderen hebben ruimte nodig om te spelen en bewegen, zowel binnen als buiten, en (slaap)ruimte om tot rust te kunnen komen. Daarnaast is natuurlijk de sfeer in huis heel belangrijk. Het huis moet een plek zijn waar een kind zich veilig en geborgen voelt.

- Omgaan met ziekte, medicijnen en ongevallen

Tijdens het koppelingsgesprek komt de omgang met zieke kinderen aan de orde. Ouders en gastouder komen met elkaar overeen wanneer het nog verantwoord is een ziek kind te laten opvangen bij de gastouder. Dit kan afhangen van verschillende factoren:

- heeft het kind een besmettelijke ziekte; hoe staat het met de incubatietijd; wat zijn de eventuele consequenties voor het gastgezin; wil en kan een gastouder in dit geval het gastkind goed verzorgen?
- als het kind koorts krijgt en/of ziek wordt tijdens de opvang neemt de gastouder altijd contact op met de ouder en maakt afspraken over de te nemen maatregelen
- als de gastouder ziek is neemt zij zo spoedig mogelijk contact op met de ouders. De ouders hebben dan de gelegenheid om eventueel vervangende opvang te regelen.

Wanneer het gastkind tijdens de opvang medicijnen moet krijgen zorgt de ouder voor alle informatie en instructie over de toediening.

Het *Protocol Medicijnverstrekking* bevat alle informatie en (toestemmings)formulieren t.a.v. de procedures die gevolgd moeten worden.

Bij ongelukjes in en om huis is het belangrijk eerste hulp te kunnen verlenen, eventueel in afwachting van professionele hulpverleners. Alle gastouders zijn verplicht om een cursus Eerste Hulp aan Kinderen te volgen. Kidscasa biedt jaarlijks een herhalingscursus aan..

- Omgaan met kinderen die extra zorg behoeven

Ook kinderen die extra zorg nodig hebben door ziekte en/of ontwikkelingsachterstanden /stoornissen kunnen opgevangen worden door gastouders. Het spreekt vanzelf dat de plaatsing met veel aandacht wordt omgeven. De gastouder dient goed op de hoogte te zijn van de ziekte/achterstand/stoornis.

De basisdoelen van het pedagogisch beleid

In de wet kinderopvang worden de vier pedagogische basisdoelen, geformuleerd door Marianne Riksen Walraven in 2000, aangegeven als kader waarin het pedagogisch beleid beschreven moet worden. Voorwaarde voor een optimale ontwikkeling van het kind is dat het zich veilig voelt. In de hierboven beschreven visie op opvoeding en ontwikkeling geven wij al aan hoe wij hiermee omgaan. Om dit concreter te maken staat hieronder weergegeven hoe wij inhoud geven aan die rol. De gastouders hebben hierin een sleutelrol.

1. Emotionele veiligheid

Het bieden van emotionele veiligheid is van primair belang, niet alleen omdat het bijdraagt aan het welbevinden van de kinderen nu, maar ook omdat een onveilig klimaat het realiseren van de andere pedagogische doelstellingen in de weg staat. Als het kind zich niet veilig voelt staat het niet open voor zijn omgeving.

We onderscheiden een aantal aandachtspunten:

- **Interactie met de gastouder**
De gastouder dient op een voor het kind begrijpelijke manier te communiceren, het taalgebruik moet aangepast zijn aan de leeftijd van het kind. Vertellen wat je doet, voorlezen en zingen zijn onmisbare activiteiten.
- **Ruimte**
De gastouder draagt zorg voor een veilige en kindvriendelijke ruimte. Er moet voldoende speelgoed zijn, afgestemd op de leeftijd van de kinderen. Een box is voorzien van uitdagend speelgoed, een speelhoek bevat verschillende soorten speelgoed zoals bouwmateriaal, poppen, puzzels etc. Er kan voor gekozen worden om de voorraad speelgoed zo nu en dan te verwisselen.
- **Contact met andere kinderen**
De gastouder observeert en begeleidt de kinderen tijdens de onderlinge contacten. Zij kan een minder of meer sturende rol aannemen als een kind bijv. teruggetrokken of juist overheersend gedrag vertoont. Ze leert met name oudere kinderen begrip te tonen voor elkaars situatie door bijv. conflictsituaties te bespreken.

2. Persoonlijke ontwikkeling

Met het begrip persoonlijke ontwikkeling wordt bedoeld op brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Dit stelt een kind in staat allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden.

Van nature is het kind gericht op zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Kinderen willen zelf doen, zelf ervaren, zelf ontdekken. Op elke leeftijd zien we die behoefte. Door het kind hiertoe de gelegenheid te geven stellen wij het in staat zijn persoonlijke competenties te ontwikkelen. De gastouder stimuleert het kind te ontdekken en grenzen te verleggen en helpt het daar waar het nodig is. Een positieve benadering is hierbij onmisbaar: „Wat goed dat jij dat al kan!”, „Probeer het nog een keer!” en „Zullen we het eerst een keer samen doen?” Het kind mag leren door te doen, mag fouten maken en het nog een keer proberen. Zo leert het zich te uiten en duidelijk te maken wat het wil. Door het aanbod aan gevarieerd spelmaterial kan ieder kind iets kiezen naar eigen wens en behoefte.

Met oudere kinderen kunnen afspraken gemaakt worden over bijv. alleen uit school komen. Samen met de kinderen wordt het nakomen hiervan regelmatig besproken.

3. Sociale ontwikkeling

Het begrip sociale ontwikkeling omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

De interactie met leeftijdsgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale competenties. Het geeft aan kinderen kansen om zich te ontwikkelen tot personen die goed functioneren in de samenleving. Binnen het gastgezin leert het kind omgaan met andere kinderen en volwassenen. De gastouder heeft een belangrijke invloed op de ontwikkeling van inlevingsvermogen en sociaal gedrag. Zij kan gezamenlijke activiteiten aanbieden zoals gezelschapsspelletjes (op je beurt wachten, winnen en verliezen) en knutselen (elkaar helpen, materiaal delen). Een belangrijke taak is het observeren van de kinderen tijdens de onderlinge contacten en daar waar nodig te sturen.

4. Eigen maken van waarden en normen, 'cultuur'

Kinderen moeten de kans krijgen om zich de normen en waarden en de cultuur eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin, waar kinderen in aanraking komen met andere aspecten van de cultuur en de diversiteit die onze samenleving kenmerkt. Er is respect voor elkaars levensovertuiging. Specifieke feestdagen worden gevierd. Het gastgezin biedt daarom in aanvulling op de socialisatie in het gezin, heel eigen mogelijkheden tot socialisatie en cultuuroverdracht. Er doen zich veel leermomenten voor, bijvoorbeeld bij conflicten tussen kinderen, bij verdriet of pijn.

Het gedrag van de gastouder speelt een cruciale rol bij de morele ontwikkeling van kinderen. Door hun reacties ervaren de kinderen de grenzen van goed en slecht, van anders, van mogen en moeten. Zij geven niet alleen richting en correctie aan het gedrag van kinderen, maar worden door kinderen ook gekopieerd in hun eigen gedrag naar andere kinderen of volwassenen.

De respectvolle manier waarop de gastouder met de kinderen omgaat komt vooral tot uiting in haar taalgebruik (woordkeuze en volume) en haar lichaamstaal (oogcontact en toegankelijkheid).

- Regels

De gastouder geeft de kaders waarbinnen de kinderen zich kunnen bewegen. Kinderen hebben behoefte aan grenzen en regels. Grenzen zijn er om ruimte aan kinderen te geven en duidelijk te maken wat toelaatbaar is. Regels moeten consequent worden gehanteerd waarbij er rekening wordt gehouden met de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van het kind.

- Straffen en belonen

Soms is het noodzakelijk om maatregelen te nemen tegen ongewenst gedrag. Dit ongewenste gedrag kan storend zijn voor anderen en/of gevaar opleveren voor het kind zelf of voor zijn omgeving. Soms overtreden kinderen herhaaldelijk een regel. Over het algemeen zijn negeren en afleiden prima middelen om ongewenst gedrag in gewenst gedrag te laten veranderen.

Aandacht geven aan positief gedrag werkt altijd lonend. Soms is afleiden/negeren niet voldoende en zal de gastouder een duidelijke waarschuwing moeten geven. Daarbij moet een korte uitleg van het waarom worden gegeven. Hierdoor leert het kind na te denken over zijn gedrag en de consequentie ervan. Soms kan een sanctie noodzakelijk zijn. Het kind moet de relatie tussen gedrag en sanctie begrijpen. Heel belangrijk is dat het kind weet dat zijn gedrag wordt afgekeurd en niet zijn persoon. Belonen gebeurt met aandacht, een aai over de bol en complimentjes.

Tot slot

Opgang van kinderen door gastouders geeft ouders de gelegenheid zich te kunnen richten op werkzaamheden buitenshuis in de wetenschap dat hun kinderen op een verantwoorde wijze en in een veilige omgeving worden opgevangen. Een goede verstandhouding, open communicatie en wederzijds respect vormen de basis voor een waardevolle relatie tussen kinderen, hun ouders en de gastouder.